

Dokumentnamn: Förvaltningen för funktionsstöds rutin – praktiska frågor vid placering av unga 17–19 år i BmSS enligt 9 § 8 och 9 § 9 LSS

Beslutad av:
Avdelningschef kvalitet och styrning

Gäller för:
Förvaltningen
förfunktionsstöd

Diarienummer:
N161A00453

Datum och paragraf för beslutet:
2026-01-23

Dokumentsort:
Rutin

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2025-03-24

Dokumentansvarig:
Verksamhetsutvecklare
myndighet

Förvaltningen för funktionsstöds rutin – praktiska frågor vid placering av unga 17–19 år i BmSS enligt 9 § 8 och 9 § 9 LSS

Syftet med denna rutin

Denna rutin syftar till att tydliggöra ansvar och begränsningar gällande avgifter, underhållsskyldighet, hyreskontrakt och andra praktiska frågor vid placering av unga mellan 17 och 19 år i bostad med särskild service enligt 9 § 8 eller 9 § 9 LSS. Rutinen syftar också till att förtydliga hanteringen av det glapp som tenderar att uppstå i avgiftsuttag mellan det att föräldraansvaret upphör och individen får egen inkomst.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tillsvidare för socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschefer, avdelningschefer, avgiftshandläggare, administratörer och andra berörda inom Förvaltningen för funktionsstöd.

Koppling till andra styrande dokument

- Checklista – Placering av barn enligt beslut (9 § 8 LSS) under 18 år i vuxen-BmSS (9 § 9 LSS)
- Förvaltningen för funktionsstöds rutin för avgiftshandläggning
- Handbok för handläggning av stöd enligt LSS och SoL till personer med funktionsnedsättning

- Socialförvaltningarna och förvaltningen för funktionsstöds rutin om ekonomiskt bistånd
- Förvaltningen för funktionsstöds anvisning för hantering av privata medel i samband med inköp av livsmedel till gemensamma måltider
- Metodstöd bostad med särskild service för barn och unga LSS och SoL

Rutin

1. Underhåll för barn under 18 år

Barn som beviljats bostad med särskild service omfattas av föräldrars underhållsskyldighet enligt 7 kap. 1–2 §§ föräldrabalken. Kommunen kan inte ta ut hyra, men Intraservice Krav & Bidrag kan beräkna ett underhållsbidrag från vårdnadshavarna motsvarande barnets normala levnadskostnader (t.ex. för mat, kläder och fritid). När ett bifallsbeslut som rör barn under 18 år ska verkställas ska socialsekreterare meddela både avgiftshandläggare och Intraservice Krav & Bidrag.

Underhållsbidraget går till den enhet som har ärendet. Underhåll kan endast tas ut tills barnet fyller 18 år. Efter 18 års dagen upphör kommunens möjlighet att kräva underhåll, även om barnet fortfarande går i gymnasiet. Detta utifrån att det i 20 § LSS framgår en tydlig 18 års gräns som gäller utan undantag.

Hantering av kostnad som överstiger underhållsbidrag

När underhållsbidrag tas ut för barn under 18 år och den faktiska kostnaden för insatsen överstiger det belopp som erhålls från vårdnadshavare, belastar mellanskillnaden förvaltningen och vanligtvis den utförande verksamheten.

Detta innebär att kostnaden hanteras internt, oftast inom berörd enhets ekonomi. Enhetschef ansvarar för att vid behov stämma av hanteringen med verksamhetschef. Förvaltningen har kännedom om att denna kostnadsbild kan uppstå och det utgör inte en avvikelse i sig.

2. Inkomst för 18 år eller äldre

När ett bifallsbeslut ska verkställas ska socialsekreterare meddela avgiftshandläggarna i Treserva. För personer 18 år och äldre skickar avgiftshandläggare ut en inkomstförfrågan inför inflytt eller vid årsutskick - detta för beräkning av garantibelopp och Kommunalt bostadstillägg (KBF). Det skickas till den enskilde eller ställföreträdare, vilka därutöver även är ansvariga för att redovisa in vid förändrad inkomst för att avgiftshandläggare ska kunna göra ny uträkning.

Försäkringskassans aktivitets- och sjukersättning lämnas tidigast från och med juli månad det år som den unga fyller 19 år. Eftersom föräldrarnas skyldighet att bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden upphör då den unga fyller 18 år, är det vanligt att

det uppstår ett glapp. Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet tills barnet fyllt 18 år, och längre om barnet går i skola, dock längst till 21 år. Denna skyldighet gäller dock enbart civilrättsligt mellan förälder och barn och kan inte åberopas av kommunen som beviljat insatser enligt LSS efter 18 års ålder. Kommunen får alltså inte kräva att föräldrar står för kostnader för hyra, mat eller uppehälle för myndiga ungdomar som bor i BmSS enligt LSS. Om den unge saknar inkomst kan ekonomiskt bistånd prövas enligt socialtjänstlagen.

Om den unge saknar inkomst ska socialsekreterare informera om möjligheten att ansöka om ekonomiskt bistånd för uppehälle och hyra enligt socialtjänstlagen. Efter inhämtat samtycke kan socialsekreteraren, tillsammans med den enskilde, initiera kontakt med socialförvaltningarna enligt rutinen ”Socialförvaltningarna och förvaltningen för funktionsstöds rutin om ekonomiskt bistånd”.

3. Mat och uppehälle för 18 år eller äldre

I bostad med särskild service finns det olika varianter, gemensam kost och egen hushållning avseende mat. För att hantera de olika situationer som kan uppstå för personer som är 18 år eller äldre, förtydligas respektive variant nedan.

A) Gemensam kost: Maten köps in och hanteras av verksamheten. Debitering av gemensamma måltider sker genom att hyresgästen faktureras efter att administratör upprättat och skickat fakturan. Vid avsaknad av inkomst kan rätten till ekonomiskt bistånd prövas enligt beskrivning i avsnitt 2.

B) Egen hushållning: Den unge (eller ställföreträdare) ansvarar för inköp av mat. Vid avsaknad av inkomst kan rätten till ekonomiskt bistånd prövas enligt beskrivning i avsnitt 2.

4. Hyreskontrakt, hyra och hemförsäkring

Hyreskontrakt

- BmSS enligt 9 § 8 LSS utgör inte ett kontraktsboende, utan en omvårdnadsmiljö. Insatsen medför därför inte något hyresförhållande och inget hyresavtal tecknas.
- BmSS enligt 9 § 9 LSS är organiserad som ett hyresboende. För personer som har fyllt 18 år tecknas hyresavtal mellan den enskilde och hyresvärden.
- För personer under 18 år tecknas inga hyresavtal. Barn kan inte själva ingå civilrättsliga avtal och kommunen saknar rättsligt stöd att ta ut hyra eller ålägga vårdnadshavare ett betalningsansvar. Vårdnadshavare ska därför inte teckna hyresavtal i dessa fall. I stället kan en överenskommelse om praktiska villkor vid boendet upprättas och som vårdnadshavare tar del av som företrädare. Överenskommelsen utgör inte ett hyresförhållande och ska inte ange hyra, utan kan informera om exempelvis nyttjande- och ordningsregler.

Hyra

- Notera att BmSS enligt 9 § 8 LSS inte medför hyra, då något hyresförhållande inte uppstår. För BmSS enligt LSS 9 § 9 tillkommer däremot hyra för personer över 18 år, eftersom insatsen i sådana fall innebär ett hyresförhållande för den enskilde.
- För barn under 18 år som bor på BmSS enligt 9 § 9 kan ingen hyresavgift tas ut eftersom de inte ingått civilrättslig hyresrelation och eftersom ingen övrig avgift än den som anges i 20 § LSS får tas ut av vårdnadshavare.
- För personer 18 år och äldre som beviljats insats enligt 9 § 9 LSS skickar avgiftshandläggare ut en inkomstförfrågan samt information om bostadstillägg hos Försäkringskassan. Om den enskilde saknar egen inkomst ska denne informeras om och ges förutsättningar att ansöka om relevanta ersättningar, såsom ersättning från Försäkringskassan eller ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen, i syfte att kunna bära boendekostnaden.

Hemförsäkring

- För barn under 18 år ansvarar vårdnadshavare för att teckna och finansiera hemförsäkring. Barnet ska omfattas av hemförsäkringen även om barnet inte står på något hyreskontrakt, då hemförsäkringen ska gälla för barnets stadigvarande boende. Eftersom folkbokföring ska ske på den adress där barnet regelmässigt tillbringar sin dygnsvila, ska hemförsäkringen utgå från barnets folkbokföringsadress på BmSS.
- För personer över 18 år tecknas den av lägenhetsinnehavaren själv och bekostas av den enskilde. Vid avsaknad av inkomst gäller huvudregeln om ekonomiskt bistånd enligt avsnitt 2.